

КВАРТЕТ САКСОФОНІВ У КИТАЙСЬКІЙ МУЗИЧНІЙ КУЛЬТУРІ ХХ – ПОЧАТКУ ХХІ СТОЛІТЬ

Саксофон – один із найпоширеніших духових інструментів у світовій музичній культурі. Його утвердження в Китаї відбувалось нерівномірно та з певними труднощами, зумовленими політичними, соціальними та економічними процесами, що відбувались у країні. Упродовж першої половини ХХ ст. саксофон асоціювався як джазовий інструмент, широко використовувався в галузі розважальної музики, яка активно розвивалась в Харбіні та Шанхаї, а також у сценічних виставах, релігійній та війсьній сферах. У певний хронологічний відтинок (1950–1980 рр.), на який припадає війсьній та післявоєнний час, період Китайської культурної революції, інструмент внаслідок ідеологічних обставин використовується виключно у військовій галузі. Починаючи з 1980-х років, саксофон утверджується в академічній музиці Китаю, що спричинило появу перших професійних виконавців, ансамблів, відкриття класів гри на саксофоні у консерваторіях та музичних закладах вищої освіти, формування національного педагогічного та концертного репертуару для названого інструмента [1].

Квартет саксофонів є найпоширенішим поміж великої кількості різних складів ансамблів за участю названого інструмента. Передумовами його формування в китайській музичній культурі слугувало використання саксофонів у трупі кантонської музики та пісенного мистецтва (CMSAT) під орудою Чен Фаньї (1920-ті рр.), а також, у військових оркестрах. Дж. Покрус відзначає, що в 1910 р. у Пекіні був створений перший оркестр морської піхоти і перший військовий оркестр США в Китаї. Колектив брав участь у всіх парадах морської піхоти, влітку проводив щотижневі концерти в центрі Морського корпусу. Особливо слід відзначити, що упродовж 1919-1929 рр., саксофонна група цього оркестру,

зокрема, квартет і октет, грала в Католицькому університеті, брала участь в богослужіннях та церковних святах, виступала в декількох зарубіжних посольствах та похоронах.

Так, виник перший квартет саксофонів у китайській музичній культурі, який отримав назву «Marines'Band». Він складався з двох альтів, тенора і бас-саксофона. На той час колектив користувався популярністю. Його репертуар, окрім церковної музики, маршів складали й популярні композиції, як-от «Вальс Мазанетта» Рудольфа Відофта, «Сувернір» Франтішека Дрдла та інші [6, 70-71].

Важливе значення в розвитку саксофонного ансамблевого виконавства в Китаї відіграв «Новий світовий квартет» у складі Ао Кун (сопрано-саксофон), Кей Чжан (альт-саксофон), Аллан Ян (тенор-саксофон), Юшен Лі – баритон-саксофон, Інна Ху – фортепіано. Суттєву частину концертного репертуару цього колективу складають твори Й. С. Баха, А. Вівальді, Ж.-М. Леклера, К. Стаміца. Відзначимо, що саксофон замінював партію скрипки в старовинній музиці, яку, зокрема, виконував цей колектив [6, 70-71].

Поступ подальшого розвитку квартету саксофонів в китайській музичній культурі пов'язаний із багатовекторною діяльністю Лі Юйшена – талановитого музиканта, викладача, видатного музично-суспільного діяча, професора відділу саксофону факультету інструментальної музики Сичуанської консерваторії Лі Юйшен (Li Yusheng, 1957 р., Чунцин).

Виконавець, закінчивши Сичуанську консерваторію по класу кларнета (1982) та Королівську академію музики в Торонто по класу саксофона (1993) у відомого педагога Поля Броді, згодом став одним із кращих саксофоністів Китаю, відтак, призначеним головою професійного комітету «Асоціації музикантів провінції Сичуань» [4, 129-130].

Лі Юйшен створив «Квартет саксофоністів Сичуанської консерваторії», який і донині вважається одним із найкращих колективів. За досить невеликий відтинок часу колектив виконав великий репертуар, на його основі випустив перший компакт-диск, у проєкті – цикл «Сто концертів музики для саксофону».

Одним із великих концертних турів цього Квартету є «Ніч з Ямахою», зокрема, проведених у Японії. Успіх цього заходу спонукав Лі Юйшеня налагодити співпрацю молодих виконавців Китаю та Японії.

Налагодивши тісні творчі контакти з Австралією, у Лі Юйшена виникла ідея створити ще один квартет саксофоністів – «Новий Світ». До його складу увійшли молоді китайські виконавці, які на той час навчались у Мельбурні – Мезон (сопрано-саксофон), Рен Цзюнь (альт-саксофон), Ван Юнь Жань (тенор) та Лі Юйшен (баритон-саксофон). Цей колектив виступав у містах Сичуань, Ченду (Китай), у консерваторіях міст Цинциннаті (США) та Осака (Японія). Репертуар ансамблю склали власні перекладення творів класикомантичної доби, а також оригінальні твори китайських композиторів, як-от Ян Сян Чжуна, Лі Хуаня, Го Юаня, Бао Юань Кай [4, 133].

Окрім названих колективів, великою популярністю користується Шанхайський ансамбль саксофоністів «Melt Snow» (2007). Усі виконавці ансамблю – Лі Чжунбо, Шень Чан, Ї Ян та Чжан Їсун є талановитими випускниками Шанхайської консерваторії. Ансамбль багаторазово співпрацював із колективами та виконавцями США, Японії, Південної Кореї та іншими, має першокласну професійну майстерність, сильну сценічну гру та багатий досвід [5].

У 2013 р. професійними викладачами-саксофоністами Мей Суном, Ван Юньжанем, Жень Цзюнем та Чень Цянем було засновано квартет «Пай». Гра ансамблю отримала високу оцінку у китайських та зарубіжних музикантів [2].

Унікальним професійним ансамблем міста Чунцін є створений на початку 2014 р. квартет саксофоністів Чунцін Чжуоїнь, спонсором якого була компанія «Музичні інструмент Чунцін Чжуоїнь». Ансамбль заснований головою Чунцінської дослідницької асоціації саксофонів Лун Юй спільно з трьома молодими саксофоністами – Сюн Чжилуном, Фу Цянем та Лю Їхуа. У 2015 р. квартет взяв участь у концерті «Single Pipe Color», проведеному Чунцінським педагогічним університетом, та спец-концерті від Чунцінського науково-

технічного університету, в результаті чого отримали вищу оцінку від аудиторії та представників даної галузі.

У грудні 2015 року квартет взяв участь у Міжнародному конкурсі «Кубок Ямахи» («Yamaha Cup»), проведеному Сучуаньською консерваторією міста Ченду, і отримав третє місце у професійній групі. Зараз ансамбль активно готується до різноманітних громадських концертів, робить конструктивний вклад для розвитку спеціальності саксофон та сприяє популяризації вишуканого мистецтва [3].

Отже, упродовж ХХ– початку ХХІ ст. саксофон в музичній культурі Китаю пройшов значний еволюційний шлях – від «розважального», джазового – до утвердження в академічній музиці як сольного та ансамблевого інструмента. Діяльність китайських квартетів саксофонів «Marines'Band», «Новий світовий квартет», «Новий Світ», «Melt Snow» «Пай», Чунцін Чжуоїнь сприяла розвитку цієї галузі інструментальної культури в Китаї та, ширше, світової загалом.

Література:

1. Вэнькай Чжао. Развитие искусства игры на саксофоне в Китае в ХХ веке. *Трибуна молодого ученого*. 2021. № 3 (82). С. 129–136. Upl: <https://cyberleninka.ru/article/n/razvitie-iskusstva-igry-na-saksofone-v-kitae-v-hh-veke>
2. Квартет саксофонистів «Пай» URL: https://www.sohu.com/a/213550731_294794
3. Квартет саксофонистів Чунцін Чжуоїнь. Upl: <http://joinmusical.com/h-nd-55.html>
4. Ло Кунь. Развитие саксофонного искусства Китая у мирах межкультурного диалога: дис. ... канд. мист.: 26.00.01. Київ, 2017. 229 с.
5. Шанхайський ансамбль саксофонистів «Melt Snow» Upl: http://cn010w.com/yydt/yydt_leirong.asp?news_id=36524
6. Pockrus J. The Saxophone in China: Historical Performance and Development: a Dissertation of Doctor of Musical Arts (Performance). University of North Texas, 2018. 222 s.